Tertium os à Galeno in summi humeri cum clauicula nexu recenseri.

summo humero) luxari docet, & quum de effracto summo humero pertractat. Quanquam & hîc Galenus etiã in libro de Ossibus audiendus est, qui cõpaginem [f] præsentis processus cum clauicula ἀκρώμιον nõnullis dissectionis professoribus uocari asserit. Vbi etiam subiungit, hîc quosdam tertium os præter processum hunc, & clauiculam in solis hominibus ponere, idq; acromion & κλαυικοῦλα uocare. Tertium hoc os Galenus decimo tertio de Partium usu in hominibus recenset, & simias illo priuat: quemadmodum & in libris de Administrandis sectionibus, & in suis in Hippocratis de Articulis librum commentarijs. Scribit enim, præter hunc scapulæ superiorem processum, & clauiculam, tertium quoddam os esse cartilagineum, quod clauiculæ ad illum scapulæ processum cõtextui insternitur, & à quo membranæ ligamẽtaq; prouiculæ ad illum scapulæ processum cõtextui insternitur, & à quo membranæ ligamẽtaq; pronascuntur, quorum beneficio contextus iste ualidiùs cõmittitur. Galenus in quinto de Administrandis cõsectionibus libro huiusmodi os Hippocrati ἀκρώμιον uocari ait, ipseq; eo nomine ibidem id appellat, quemadmodũ in libro de Ossibus testabatur, quosdã hîc tertiũ quoddam os collocare, idq; ab illis ἀκρώμιον nuncupari. quum interim Galenus subinde in libris de Partium usu, & in libris de Administrandis sectionibus, ac ferè in omnibus in Hippocratem commentarijs, hunc scapulæ processum ἀκρώμιον uocitauerit, aut saltem huius scapulæ processus cum clauicula compagem. adeò ut non parum Galeni inconstantiam hîc admirer, multoq; magis tantisper admiraturus sim, dum in homine tertiũ id cartilaginosum os mihi occurrat. Neuqui tiquam enim arbitror Galenũ, peculiarem superiùs cõmemoratam huius articuli cartilaginem ossis loco habere, quũ eius generis cartilagines ad ligamẽti naturam à uera cartilagine plurimũ recedãt, neq; osseæ ullo pacto sint: quinetiam quum hæc in simia perinde ac in homine reperiatur. Et si fortè ossis loco habenda esset, præterquàm quod Galenus aliter huius meministet, & articulũ interuenire, non autẽ ipsi insterni scripsisset, etiã reprehensione nõ careret, quod peculiare os in clauiculæ cum pectoris osse [g] articulo, & rursus in inferioris maxillæ ad superiorem [h] articulis & [i] in genu nõ statuisset, quũ interim illic huius generis cartilagines manifestius quàm hîc in summo humero appareant, etiãsi illæ Galeno incognitæ & prætermissæ uideãtur. Adeò ut adhuc multo satius sit, peculiarẽ hanc cartilaginem (et si ossea esset) ossis nomine nõ haberi, quàm simul tot ossa Galenũ latuisse, clam innuere. Hactenus itaq; mihi hîc nunquã, quantũuis diligẽter Hippocratis nomine secanti, tertiũ os animaduertere licuit. Satisq; perspectũ habeo, Galenũ id nunquam etiam uidisse: & si ausim eò usq; in ipsum impietatis progredi, affirmarem illum huiusmodi os cõfinxisse à quadã cum [k] ossiũ, quæ sesami semen referũt, similitudine, quæ aliorũ ossium articulis contextibusq; ita apponi audies, quemadmodũ cartilagineũ os Galenus hîc consistere prodidit. Lubens igitur cõcessero, tertiũ id os me in homine non magis quàm in simia reperisse, ut neq; qui mihi secanti adfuere ullus, utcunq; etiã ut à singulis id obseruaretur, sedulò semper monuerim. Ac proinde si quis id os, aut simile quodpiam præter [l] processum scapulæ & [m] clauiculã mihi ostẽderit, fidem do in humeri cum scapula articulo, me aliud eiusmodi quid longè dignius atq; in artis operibus egregiè perpendendũ, ocyus cõmonstraturum. quod uel sola hac occasione sciens nunc prætereo. Quamuis interim neminẽ ignorare uelim, nullum unquam animal, præter hominẽ, simiã, & sciurum, & si rectè memini, glirem mihi occurrisse, hoc superiori scapulę donatũ processu: adeò ut uix ambigẽ, eum qui primus hominẽ duntaxat ἀκρωμίῳ donari scripsit, intellexisse solũ hominẽ hunc processum obtinere: quando illum in canibus, ouibus, capris, leporibus (qui etiã interiorẽ scapulæ processum separatim nanciscũtur) & alijs quę mensæ apponi solẽt quadrupedibus, nullũ superiorẽ scapulæ processum (at duntaxat spinã) spectaret, parũ de simijs cum Galeno solicitus. Liceat igitur superiorẽ hunc scapulæ processum nobis tantisper Summũ Humerũ, aut Superiorẽ processum, dum uerior occurrat sentẽtia, appellare. Porrò cuius usus gratia is homini & alijs animalibus clauiculas obtinẽtibus detur, tum demũ melius explicabimus, ubi clauicularũ historiã aggrediemur. Præter hoc enim quòd ad superiora humeri luxationẽ is processus prohibeat, & tutissimũ humeri articulo propugnaculũ sit, & quòd musculorũ insertioni & exortui elegãter famuletur, in hoc potissimum iuuat, ut accedẽte clauicula humeri articulum à thoracis lateribus & costis quàm lõgissimè remoueat, illumq; in eo situ reseruet, quo maximè ad suos motus, quos uarios differentesq; admodum molitur, indiget. At hæc in clauicularũ descriptionibus resumẽtur diffusius. iam enim aliquando opportunũ erit, scapularũ sermoni modum imponere: præcipuè quum aliud enarrandum nihil superfit, nisi fortè perquàm exiguũ. cuiusmodi esse posset, basim scapulæ quà appendicibus decoratur, utcunq; fungosam fistulosamq; uideri, & nõnulla foramina in scapulæ spinã porrigi, quæ ipsi (quum crassa sit) uenas deducãt, nutrimentum illi suppeditaturas. Cernitur autem [n] unum subinde in illa amplitudine, quam superior scapulæ costa cum ipsius spina efformat: ac etiam in interna scapulæ sede, qua hæc impensius cauatur.

Quibus tantũ animalibus superior scapulæ processus obtigerit.

Summi humeri usus.

[f] integrarũ Q. [g] Grandius pars 4. figuræ cap. 22. [h] fig. magnitis cap. 8. fol. 25. [i] fig. 26. 27. V. V. [k] fig. 22. 23. V. V. [l] in integrũ Q. [m] in integrũ Q. [n] fig. 4.

DE CLAVICVLIS. CAPVT XXII.

PRIMA VIGESIMI SECVNDI Capitis figura.

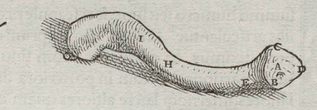

SECVNDA.

TERTIA.

TRIVM QVAE HIC PROPONVNTVR FIGVRARVM ET ipsarum characterum Index.

PRIMA præsentis Capitis figura dextri lateris clauiculam anteriori externa'ue & superiori sede expressam habet.

Secunda, posteriorem interiorem'ue dextri lateris clauiculæ faciem, unà cum superiori quoq; ipsius sede ostendit.

Tertia inferiorem eiusdem lateris clauiculæ sedem commonstrat.

A 1,2,3 *Clauiculæ capitulum, quo ipsa pectoris ossi articulatur.*

B 1 *Capituli huius primus angulus.*

C 1,2,3 *Secundus capituli angulus.*

D 1,2,3 *Capituli nuper commemorati tertius angulus. In prima tamen figura, uniuersa triangularis capituli circumscriptio est conspicua literis B, C & D, perinde ac in figura manifestioris doctrinæ gratia, indici characteris D hic superposita.*

E 1,3 *In anteriori clauiculæ sede protuberans linea è directo primi anguli B insigniti, notatur.*

F 2,3 *F & G in tertia figura, protuberans linea inferioris sedis clauiculæ indicatur, quam F & G in secunda figura utcunque etiam ostendunt.*

G 2,3 *G priuatim indicatur asperitas, ad lineæ F insignitæ posteriora apparens.*

H 1,2 *Clauiculæ longitudinis medium, quod teres esset, nisi linea F inferiori ex parte protuberaret.*

I 1,2 *Hac sede clauicula ad superiorem scapulæ tendens processum dilatescit, superioriq; sede (quæ etiam I ad K usq; notatur) gibba est.*

K 1 *Asperitas in ea clauiculæ sede conspicua, ubi hæc anteriori sui parte maximè caua cernitur.*

L, M 3 *Latiusculæ sedis clauiculæ inferior pars leuiter sinuata, & aspera, non autem superioris partis modo gibba.*

N 3 *Hac sede clauicula etiam aspera est, perinde ac iuxta M, ex qua ligamentum ad internum scapulæ processum fertur.*

O 2,3 *Clauiculæ sedes maximè retrorsum introrsumue protuberans, & huius sedis peculiare tuber.*

P 3 *Locus insigniter asper, in inferiori clauiculæ sede conspicuus, qua superiori scapulæ processui coarticulatur.*

Q 1,2,3 *In tertia figura Q tuberculum insignitur, quo clauicula superiori scapulæ processui committitur. In prima uerò figura & secunda Q sedes indicatur, qua id tuberculum consistit.*

HANC figuram integrùm erit præsentis Capitis quartam constituere, in qua dextri lateris pars R insignita cartilaginem exprimit, clauiculæ cũ summo humero articuli peculiarem. Altera aũt pars S indicata, cartilago est peculiaris clauiculæ cũ pectoris osse articuli.

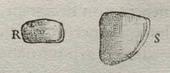

ANDREAS VESALIUS De Humani Corporis Fabrica BASEL, 1543 THE WARNOCK LIBRARY Octavo